

EUROPEJSKI DZIEŃ LOGOPEDY

obchodzony jest w dniu 6 marca we wszystkich krajach Unii Europejskiej. Święto ma na celu zachęcenie rodziców, by nie zwlekali z konsultacją u specjalisty ze swoim dzieckiem, które ma problem z mówieniem. Logopedzi naszej poradni jak zwykle pospieszyli z pomocą i opracowali dla Państwa kilka niespodzianek – propozycji ćwiczeń, zabaw usprawniających mowę i artykulację dzieci. Zachęcamy do skorzystania z przygotowanych materiałów oraz ćwiczeń.

1. PORADY LOGOPEDYCZNE

Rodzice!

Jak pomagać w rozwoju mowy dziecka?

- Mamo! Karm piersią swoje dziecko do 8–12 miesiąca życia, a butelką do 1- go roku życia;
- Usprawniajcie język i wargi zachęcając dziecko do gryzienia i żucia twardych pokarmów (marchewki, jabłka, skórki od chleba itp.);
- Dużo rozmawiajcie z dzieckiem, odpowiadajcie na jego pytania;
- Przy codziennych czynnościach rozmawiajcie z dzieckiem o tym, co i jak robicie;
- Mówcie do dziecka wyraźnie, nie naśladujcie jego mowy;
- Rozwijajcie słownik dziecka poprzez naukę piosenek, wierszyków;
- Nie poprawiajcie, nie zawstydzajcie dziecka 3- letniego, jeśli powie coś złe;
- Nie porównujcie mowy swojego dziecka z jego rówieśnikami;
- Wspomagajcie rozwój mowy dziecka opowiadając i czytając bajki odpowiednie do jego wieku;
- Wyjaśniajcie dziecku znaczenie nowych słów;
- Ograniczcie ilość czasu spędzanego przez dziecko przed telewizorem. Kontrolujcie oglądane przez nie programy;
- Nie zmuszajcie dziecka do zbyt wczesnego wymawiania głosek (np. głoski r)- może to doprowadzić do ich zniekształcenia.

Mamo! Tato!

Co powinno Was zaniepokoić?

- 6 m-c życia – brak reakcji na dźwięki;
- 8 m-c życia – brak gaworzenia;
- 9 m-c życia – brak w komunikacji gestu wskazywania palcem;
- 10 m-c życia – brak reakcji na swoje imię;
- 12 m-c życia – brak rozumienia prostych poleceń.

Kiedy do logopedy?

Skonsultujcie się z logopedą, kiedy dziecko:

- ❖ mając 2 lata wymawia 3- 4 wyrazy, nie buduje zdań;
- ❖ mając 3 lata porozumiewa się głównie za pomocą gestów i sylab, krótkich wyrazów;
- ❖ nie nawiązuje kontaktu wzrokowego z osobami, które do niego mówią;
- ❖ ma otwartą buzię, oddycha ustami, w nocy chrapie;
- ❖ wymawia głoski inaczej niż jego rówieśnicy;
- ❖ mówiąc wkłada język między zęby;
- ❖ ma kłopoty z płynnym mówieniem, powtarza pierwszą bądź kolejną głoskę, sylabę w wyrazie, czasem cały wyraz, jąka się.

DZIAŁANIA ZAPOBIEGAJĄCE NIEPRAWIDŁOWOŚCIOM W ROZWOJU ARTYKULACJI DZIECKA

Co usprawnia prawidłowy rozwój mowy :

- karmienie piersią do około 9-12 miesiąca życia, a później łyżeczką,
- gryzienie i żucie twardych pokarmów,
- wczesne przyuczanie do picia z kubeczka,
- jak najwcześniejsze odstawienie smoczka i butelki (1 r.ż.),
- prawidłowe oddychanie przez nos.

Co opóźnia prawidłowy rozwój mowy :

- zbyt długie ssanie smoczka i karmienie butelką,
- nieprawidłowe żucie, przedłużenie okresu płynnej lub zbyt rozdrobnionej diety,
- podawanie pustych smoczków między karmieniami,
- nieprawidłowe połykanie, nadmierny ślinotok, częste wsuwanie języka między zęby,

- oddychanie przez usta, przerost migdałka gardłowego, tzw. trzeciego migdałka.

Jakie oznaki trudności w słyszeniu powinny zaniepokoić rodzica:

- uważne obserwowanie twarzy osoby mówiącej,
- nachylenie głowy w kierunku mówiącego,
- częste używanie pytań: co? lub hm?
- prośba o powtórzenie wypowiedzi,
- głośne nastawianie telewizora, siedzenie blisko odbiornika,
- niemożność usłyszenia osoby mówiącej, która jest poza zasięgiem wzroku (w drugim pokoju, przy zakłóceniach),
- przekładanie słuchawki telefonicznej od jednego do drugiego ucha,
- brak reakcji obronnej na głośne dźwięki.

ZABAWY BUZI I JĘZYKA – propozycje ćwiczeń do wykorzystania w codziennych sytuacjach

- Po posiłku pozwólmy dziecku wylizać talerz językiem jak kotek. To ćwiczenie mniej eleganckie, za to bardzo skutecznie gimnastykuje czubek języka.
- Po śniadaniu posmarujmy dziecku wargi miodem, kremem czekoladowym lub mlekiem w proszku i poprośmy, aby zlizalo je dokładnie jak miś czy kotek.
- Posmarujmy dziecku miejsce za górnymi zębami czymś ulubionym, słodkim np. nutellą dziecko z przyjemnością zliże ćwicząc przy okazji podnoszenie języka do góry.
- Jeśli dziecko dostało lizaka lub loda zaproponujmy mu, aby lizalo go unosząc czubek języka ku górze.
- Kiedy dziecko ziewa nie gańmy go, lecz poprośmy, aby ziewnęło jeszcze kilka razy, zasłaniając usta, ćwiczy w ten sposób tylną część języka.
- Przy porannym i wieczornym myciu zębów zaproponujmy dziecku liczenie zębów lub witanie się z nimi w ten sposób, aby czubek języka dotknął każdego zęba osobno.
- Podczas rysowania poprośmy dziecko, aby narysowało językiem kółko (dookoła warg) lub kreseczki (od jednego do drugiego kącika ust).
- Dmuchiwanie na talerz z gorącą zupą, chuchanie na zmarznięte dłonie, cmokanie, żucie pokarmów a nawet wystawianie języka to też ćwiczenia aparatu artykulacyjnego.
- Z małymi dziećmi ćwiczenia prowadzimy w formie zabawowej. Skuteczną i atrakcyjną formą ćwiczeń aparatu mowy są zabawy fabularyzowane w czasie których dzieci naśladowują za pomocą warg i języka ruchy zwierząt czy różne czynności.

WIERSZYKI „ŁAMIĄCE JĘZYKI”

Rodzice, aby wasze dziecko nie miało w przyszłości problemów z mówieniem, zapraszamy do zabawy słowem. Czytajcie te wiersze, czerpiąc radość ze wspólnej zabawy z Waszymi pociechami.

Czarna krowa w kropki bordo,
gryzła trawę kręcąc mordą.
Kręcąc mordą i rogami,
gryzła trawę wraz z jaskrami.

Kurkiem kranu kręci kruk,
kroplą tranu brudząc bruk,
a przy kranie, robiąc pranie,
królik gra na fortepianie.

Mała muszka spod Łopuszki
chciała mieć różowe nóżki –
róźdzką nóżki czarowała,
lecz wciąż nóżki czarne miała.
– Po cóż czary, moja muszko?
Ruszże mózdzkiem, a nie róźdzką!
Wyrzuć wreszcie róźdzkę wróżki
i unurzaj w rózu nóżki!

Mąż gżegżółki w chaszczach trzeszczy,
w krzakach drzemie krzyk...
A w Trzemesznie straszy jeszcze
Wytrzeszcz oczu strzyg...

Szły pchły koło wody,
pchła pchłę pchła do wody
i ta pchła płakała,
że ją tamta pchła popchała.

Cesał czyżyk czarny koczek,
czyszcząc w koczku każdy loczek.
Po czym przykrył koczek toczkiem,
lecz część loczków wyszła boczkiem.
Hasał huczek z tłuczkiem wnuczka
i niechcący huknął żuczka.
Ale heca... – wnuczek mruknął
i z hurkotem w hełm się stuknął.
Leży żuczek, leży wnuczek,
a pomiędzy nimi tłuczek.
Stąd dla huczka jest nauczka,
by nie hasać z tłuczkiem wnuczka.

Idę, nos trę, kra krę mija, tu lis ma norę, sarna tor mija.

Kra krę mija. Lis ma norę, kret ma ryja. Idę i nos trę.
Omijam tę krę. Nie idę tym torem, bo tu lis ma norę.
Kra krę omija. Kret ma ryja. Tu lis ma norę.
Ominę ten tor. A ja nos trę.

Chrząszcz brzmi w trzcinie w Szczebrzeszynie,
W szczękach chrząszcza trzeszczy mięższ,
Czcza szczypawka czka w Szczecinie,
Chrząszcza szczudłem przechrzczył wąż,
Strząsa skrzydła z dżdżu,
A trzmiel w puszczy, tuż przy Pszczynie,
Straszny wszczyna szum.

Leży Jerzy na wieży i nie wierzy,
że na drugiej wieży leży drugi Jerzy.
Leży Jerzy na wieży i nie wierzy, że leży na wieży.
Leży Jerzy obok wieży i nie wierzy,
że na wieży jeszcze jeden leży Jerzy.
Leży Jerzy koło wieży i nie wierzy,
że na wieży leży gniazdo nietoperzy.

Rozrewolweryzowany rewolwerowiec,
z rozrewolweryzowanym rewolwerem,
rozrewolweryzował rewolwer,
rozrewolweryzowanego rewolwerowca.

Pchła pchłą pchłą,
pchła przez pchłą płakała,
że pchła pchłą pchała.
Pchła pchłą pchła i ta pchła była zła,
że ta pchła ją pchła.

Gdy Pomorze nie pomoże,
to pomoże może morze,
a gdy morze nie pomoże,
to pomoże może las.
Jak Pomorze nie pomoże,
to pomoże może morze,
a jak morze nie pomoże,
to pomoże może Gdańsk.
Pojedziemy na Pomorze,
jak Pomorze nie pomoże,
to pomoże może morze,
a jak morze nie pomoże,
to pomoże może Hel.

Szczepan Szczygieł z Grzmiących Bystrzyc
Przed chrzcinami Chciał się przystrzyc.

Sam się strzyc nie przywykł wszakże,
więc do szwagra skoczył:
"Szwagrze! Szwagrze, ostrzyż mnie choć krzywą,
gdyż mam chrciny za godzinę".
"Nic prostszego - Szwagier na to.
- Żono, brzytwę daj szczerbatą!
W rżysko będzie strzechę szczygła,
ta szczerbata brzytwa strzygła..."
Usłyszawszy straszną wieść,
Szczepan Szczygieł wrzasnął: "Cześć!"
I przez grządki poza szosą,
nie strzyżony prysnął w proso.

Król Karol kupił królowej Karolinie,
korale koloru koralowego.

Na wyścigach wyścigowych
wyścigówek wyścigowych
wyścigówka wyścigowa
wyścignęła wyścigówkę
wyścigową numer sześć.

ĆWICZENIA POSZERZAJĄCE SŁOWNICTWO – JAK INACZEJ NAZYWAMY ...

To jest...
rower, koło, bicykl...

To są...
ziemniaki, kartofle, pyry, grule..

To są...
kotlety, siekanki, mielone...

To jest...

kromka, pajda, sznita...

To jest...

firanka, gardina...

To jest...
dziecko, bajtel, chłopiec...

To jest...
piłka, balik, baliczek...

ĆWICZENIA LEKSYKALNO - GRAMATYCZNE

„POPRAWNE CZY NIEPOPRAWNE FORMY?”

Która forma jest poprawna?:

- półtora kilo – półtorej kilo
- włącza – włancza
- umiem – umię
- w cudzysłowie – w cudzysłowiu
- w każdym razie – w każdym bądź razie
- wziąć – wziąć
- przekonujący – przekonywujący
- tę rzecz – tą rzecz
- jest napisane – pisze
- jest rok dwa tysiące siedemnaście – jest rok dwutysięczny siedemnaście
- przyjaciółom – przyjaciół
- wielką literą – z wielkiej litery, dużą literą
- z wyjątkiem – za wyjątkiem
- pomarańcza – pomarańcz
- kontrola – kontrol
- cofać się – cofać się do tyłu
- luty – miesiąc luty
- idę do – na stołóvkę
- sweter – sweter
- wiatr – wiat

Popraw błędy w podanych związkach frazeologicznych, a następnie objaśnij ich właściwe znaczenie.

1) Matematyka zawsze była dla mnie nogą achillesową.

.....

2) Mama mówi, że sprzątanie naszego domu to syzyfowa robota.

.....

3) Moja przyjaciółka to marzycielka, bo ciągle myśli o słodkich migdałach.

.....

4) Mów wprost o co ci chodzi, nie owijaj w welnę!

.....

5) To zadanie jest dla mnie zbyt trudne, więc nie będę się porywać z motyką na Księżyc.

.....

6) Brat Ali dostał jedynkę i dlatego cały dzień chodził z głową na kwintę.

.....

7) Nasi sąsiedzi bardzo się nie lubią i dlatego żyją ze sobą jak pies z myszą.

.....

8) Wybór miejsca na następną wycieczkę okazał się dla naszej rodziny arbuzem niezgody.

.....

PROPOZYCJE KSIĄŻKOWE DO WSPÓLNYCH ZABAW ROZWIJAJĄCYCH MOWĘ I KOMUNIKACJĘ JĘZYKOWĄ

Iwona Michalak-Widera „Śmieszne minki dla chłopczyka i dziewczynki” – zawarte w sposób prosty i zrozumiały obrazki (twarzy dziecka ćwiczącego wargi lub język) i polecenia słowne zachęcają do zabawy buzią, obrazki są wplecione w ciekawe opowiadania.

Iwona Rutkowska – Błachowiak „Gimnastyka buzi na wesoło” – ćwiczenia logopedyczne przedstawione są w sposób obrazowy i przystępny, pozycja zawiera dwanaście opowiadań, których celem jest usprawnienie narządów mowy, a dziecko w nagrodę może pokolorować dołączony rysunek.

Marta Galewska – Kustra, Elżbieta i Witold Sz wajkowski „Wierszyki ćwiczące języki – czyli rymowanki logopedyczne dla dzieci” – wspólna zabawa językowa z dziećmi w wieku od 4 do 7 lat. Dzięki zawartym rymowankom można poćwiczyć wymowę poszczególnych głosek, bawiąc się wspólnie przy powtarzaniu wesołych, rytmicznych i łatwych do zapamiętania wierszyków.

Sylwia Chmiel „Płynne i potknięte przygody pszczołki Basi” – opowiadania logopedyczne przeznaczone do terapii niepełności mowy. W czytaniu tekstów opowiadań posługujemy się techniką przedłużonego mówienia.

Ursula Normann „Trening pamięci” – łamigłówki słowne, sałatki literowe, zagadki, rebusy, ukryte słowa, anagramy ćwiczące pamięć i uaktywniające mózg.

Katarzyna Szłapa „Cmokaj, dmuchaj, parszaj, chuchaj. Ćwiczenia oddechowe i artykulacyjne dla najmłodszych” – zestaw ćwiczeń oddechowych i artykulacyjnych dla dzieci w wieku od 4 do 7 lat. Książka zawiera dodatkowo dwie gry – planszową i pamięciową.

Grażyna Wasiewska „Gdzie jesteś języczku?” – zawiera trzydzieści zabawnych wierszyków z wplecionymi opisami ćwiczeń usprawniających narządy mowy, uczących prawidłowego oddechu oraz kształtujących słuch fonemowy.

Maria Bryła, Aneta Muszyńska „Przygody Języczka-Podróżniczka. Ćwiczenia logopedyczne dla dzieci od 1 roku życia” – bajeczki o Języczku-Podróżniczku

zawierają ćwiczenia przygotowujące aparat artykulacyjny dziecka do poprawnej wymowy poszczególnych głosek. Stopień trudności ćwiczeń zawartych w bajeczkach zwiększa się wraz z wiekiem dziecka, odpowiednio do etapów rozwoju mowy i pojawiania się w nich określonych głosek.

Krzysztof Sasiadek „Zabawy paluszkowe” – propozycja zabaw paluszkowych, które poprawiają u dziecka zdolności manualne, przygotowują do układania, lepienia, wydzierania, wycinania, rysowania, malowania i pisania a jednocześnie usprawniają aparat artykulacyjny. Istnieje związek pomiędzy rozwojem mowy a motoryką precyzyjną palców rąk.

Ewa Skorek „Księga zagadek” – zawiera ok.3000 zagadek, uporządkowanych alfabetycznie. Rozwiązywanie zagadek przez dziecko pobudza jego aktywność intelektualną, sensomotoryczną, emocjonalną oraz werbalną.

Opracowanie: mgr Aneta Muszyńska
mgr Jolanta Chwastek-Jakima
mgr Justyna Guzy

Ż

Y

C

Z

Y

M

Y

P

R

Z

Y

J

E

M

N

E

J

Z